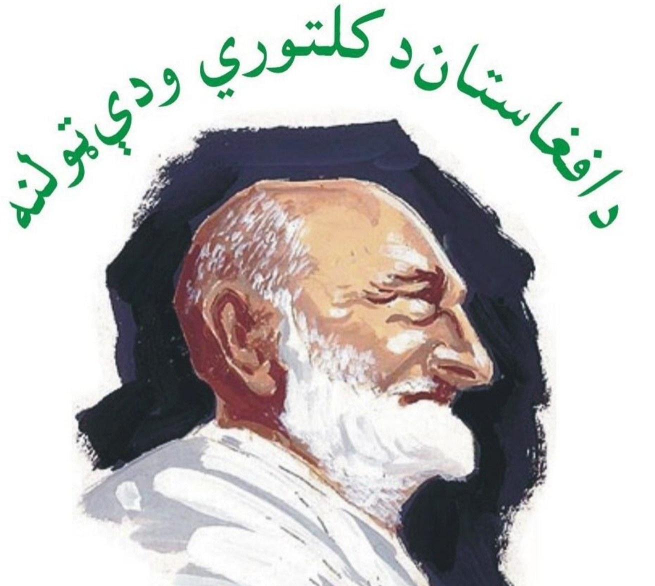

پاچا خان، دامن او عدم تشدد ستر مبارز

نړيوال سيمينار

28.11.2008

Germany - Hürth

د ۲۰۰۸ کال د نوامبر پر ۲۸ د جرمني د هورت په ښارګوټي کي د افغانستان د کلتوري ودي ټولني له خوا د (پاچاخان ، دامن او عدم تشدد سترمبارز) تر سرليک لاندي نړيوال سيمينار جوړ شو

په دغه سيمينار کې د نړۍ له ګوټ ;ګوټ څخه ، پوهانو او مينه والو برخه واخيسته او دخپلې څېړنو او خاطراتو بيان يې وکړ.

پروګرام په دې ډول وæ:

الف ، علمي برخه :1 دمقالوبرخه ¡ 2 د پوښتنو او وړاندیزونه برخه

دمه ، خوراک او څښاک

È ¡ جشني برخه : ټنګ، ټکور او ملي اتڼونه

دغونډې چلوونکې اغلې سهیلا حسرت ناظمي میلمنو او حاضرینو ته تر ښه راغلاست ویلو وروسته ، ښاغلي سید هاشم هاشمي ته بلنه ورکړه ، چې سیمینار د عظیم الشان قران دپاکو ایتونو په تلاوت سره پیل کړي.

ښاغلي هاشمي تر تلاوت وروسته ، د اسلام د سپیڅلي دین په رڼا کې د سولې او اخوت په هکله خبرې وکړې او همدا راز یې ، د باچا خان روح ته دعا وکړه.

دټولنې په استازیتوب ښاغلي استاد سیدحسن (د ټولنې سرپرست مشر) i دسیمینار پرانیستونکې وینا واورولو او میلمنو ته د ښه راغلاست تر څنګ د ټولنې پرموخو او ددې سیمینار دجوړیدو پر اړتیا خبرې وکړې . همدا راز یې په ډاګه کړه ، چې ټولنې ددې سیمینار دجوړیدو په ویاړ دشپاړس کتابونو دچاپ تکل کړی و ، چې له هغې نه یې شپږ کتابه خپاره شوي او غونډې ته رارسیدلي .

استاد سیدحسن له ټولو هغو دوستانو همکارانو اومینه والو څخه هم مننه وکړه ، چې ددې سیمینار په جوړیدو کې یې مادي او معنوي مرستې کړې وې æ¦ په ځانګړې توګه یې له ښاغلی ډاکټر صاحب ایمل صافي نه مننه وکړه ، چې ددغه سیمینار دجوړیدولپاره یې پنځه سو ه ایرو مرسته کړې وه.

استاد سید حسن وویل :

باچاخان د عدم تشدد ستر مبارز ،هغه ملي،منطقوي اونړیوال شخصیت دی ،چې د هندوستان د خپلواکې څلانده اتل مهاتماګاندي لمسي، مشهور خیړونکی پروفیسور راج موهن ګاندي هغوی تر ټولو ټینګ مسلمان او د پښتنو د پاره د مینې او اخلاص تر ټولو لویه سرچینه بللې ده

همدې مشهور خیړونکې په نیویارک کې د خان عبدالغفار خان، باچاخان د سولې او روغې په نوم په یوې خیړنغونډه کې داسې وویل: (شمیرکسان خو داسې فکر کوي ، چې ګوندې پاچاخان ، د عدم تشدد د فلسفې الهام د مهاتما ګاندي د لارې اخیستی دی ، خو خپله باچاخان د ژوند په وروستیو کې ماته وویل، چې دوی د عدم تشدد الهام ، قران شریف څخه اخیستی دی). دوی زیاته کړه ،چې باچاخان دا هم ویلي دی چې : (په هیڅ یو کلام کې د صبر په توري دومره ټینګار ندی شوی ، لکه په قران مجید کې چې پري شوی دی ، نو ځکه یې پرې ډیره اغیزه کړې وه).   دیادولو وړ ده ، چې په همدې ورځ د افغانستان دکلتوري ودې ټولنې له خوا په جلال اباد کې هم یو سیمینار جوړ شوی و æ، چې په کې دسیمې او هېواد فرهنګیانو او یو شمیر چاروا کو ګډون کړی وو .

له جرمني نه د تیلفون په لیکه له جلال اباد سره اړیکې ونیول شوې .

ښاغلي زرين انځور وويل ، چې په دې غونډه کې يو شمير فرهنګيان لکه استاد اصف صميم ، استاد حبيب الله رفيع ،ښاغلی باوري، ښاغلی محمد اسماعيل يون ، شاعر اوليکوال ښاغلی ليوال ، ښاغلی محبوب الله محبوب او ځينو نورو فرهنګيانو ترڅنګ د ننګرهار والي ښاغلي ګل اغا شيرزوی او همدا راز له جرمني نه آ افغانستان د کلتوري ودې د ټولنې ځينې غړو لکه ښاغلو ډاکتر صاحب صابر ،داکتر صاحب ماخان شينواري، ډاکتر صاحب حبيبزي او عاشق اله غريب هم ګډون درلود . ښاغلي انځور زياته کړه ، چې ګډون والو د فخر افغان باچا خان مزار ته هم ولاړل او دده پرمزار يې د ګلو ګيډۍ کېښوده او په دې اړوند يوه مشاعره هم جوړه شوه.

ANP
وخت
28/11/2008

وخت
28/11/2008

ANP
0300-5921377
وخت
28/11/2008

د سیمینار په لړ کې همدا راز په استرالیا کې له ښاغلي پروفیسر رسول امین سره هم ټیلفوني خبرې وشوې او نوموړي ، د سیمینار برخه والو ته د باچا خان د شخصیت په هکله په لنډیز سره خبرې وکړې او له حاضرینو یې وغوښتل ، چې او سمهال د باچا خان د عدم تشدد سیاست د عملي کولو لپاره عملي ګامونه اوچت کړي . نوموړي همدا راز وړاندیز وکړ ، چې په کابل کې دې د باچا خان په نوم یو پوهنتون هم جوړ شي.

تر هغه وروسته سیمینار علمي برخه پیل شوه، چې په دوو برخو ویشل شوی وۀ

الف ، د مقالو برخه: په دې برخه کې د افغانستان څخه رابلل شوي میلمه ښاغلي سرمحقق عبدالله بختاني خدمتګار صاحب خپله مقاله واوروله. بختاني صاحب د باچاخان پر ژوند لیک، عدم تشدد او خدایې خدمتګارÆ په اړوند خبري وکړی.

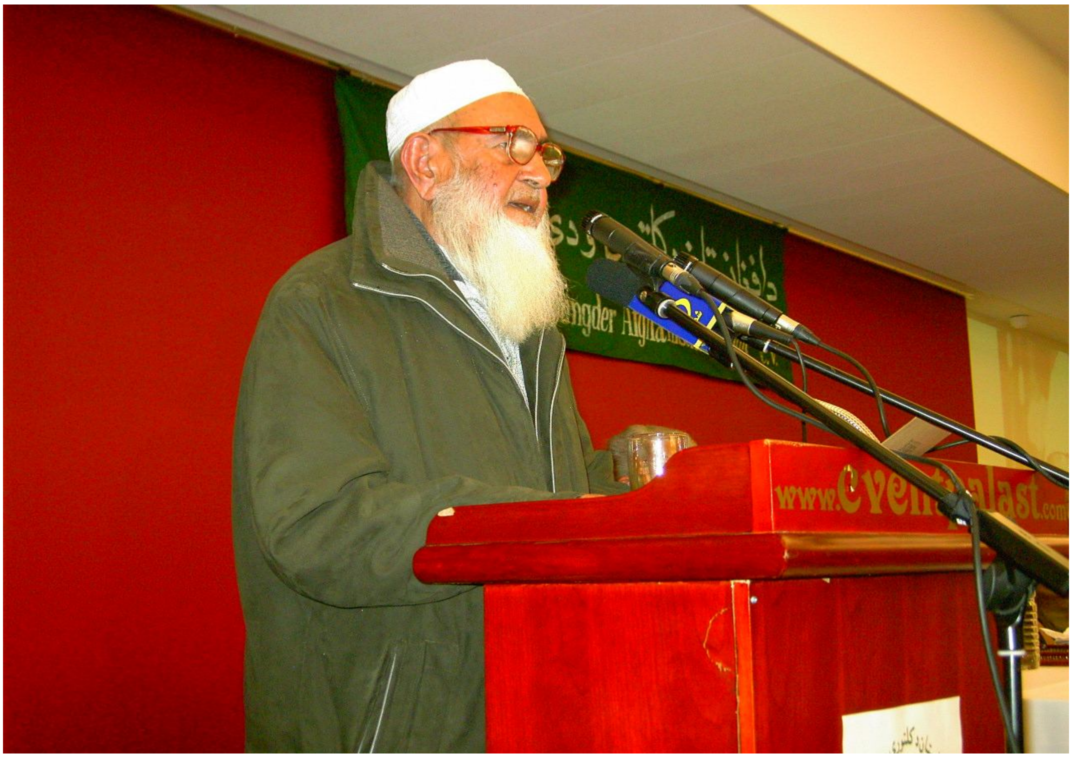

همدا راز ښاغلي سر محقق عبدالله بختاني خدمتګار صاحب وويل:

د باچاخان هلې ځلې او کارونه اجتماعي او ټولنيز وو ، چې خپله باچاخان هم ويلي وو ، چې (ددوی کارونه سوشل کارونه دی). او وايي چې خدايي خدمتګاري د هغه تحريک نوم دی ، چې محرک يې باچاخان دی ، چې په کال 1929 کې د اشنغر، په اتمانزو کې شوی وو.

د خدايي خدمتګارانو بنسټيزه يا مرامنامه داسې وه :

1ـ هر خدايي خدمتګار به په خپلې ژبې او لاسونو د خدای مخلوق ته ضرر نه رسوي ، او څه چې ځان ته خوښوي ، هغه به بل ته هم خوښوي .

2ـ هر خدايي خدمتګار به د چا غيبت او د چا سپکه نه کوي او دروغ په نه وايي .

3ـ هر خدايي خدمتګار به صابر وي او د زور ، ظلم او زياتي مقابله به ، په ښه خوی او اخلاقو کوي. په مينه او محبت به تيري کوونکی د بدو کارو نه اړوي.

4.هر خدايي خدمتګار به د ظالم ملګرتيا نه کوي او د مظلوم مرسته به کوي.

5.هر خدايي خدمتګاربه پرې ، جنبې ، دښمني او تربګني نه کوي .

6ـ هر خدايي خدمتګار به غلط رسمونه او رواجونه ، چې قام او وطن ته ترې تاوان رسي ، پريږدي او د بدو رواجو مجادله او تبليغ به کوي .

7ـ هر خدايي خدمتګار به ساده ژوند اختياروي .

8ـ هر خدايي خدمتګار به، خپل حلال کسب، کار کوي. د تيارخورې او بيکارې ژوند به نه خوښوي.

9ـ هر خدايي خدمتګار به په خپل قام او وطن مين وي او په ايمانداري به يې خدمت کوي. قام او وطن به په پيسو او منصب نه خرڅوي او د قرباني نه به دريغ نه کوي .

10ـ هر خدايي خدمتګار به د خپلې ډلې د اکثريت فيصلې مني او په هغې به عمل کوي .

د خدايي خدمتګار وعده (قسم نامه) :

زه خدايي خدمتګار، خداى (آ) حاضر او ناظر ګڼم او ورسره وعده کوم ، چې زه به خپلې ډلې سره وفادار وم او د پاس لسو مادو به عمل کوم.

تر هغه وروسته دوهم وينا وال ښاغلی پروفيسور ډاکټر فضل ربي زيرکيار چې د امريکې څخه سيمينار ته دعوت شوی وو ، خپله مقاله يې واوروله، دوی د باچاخان په هکله د بهرنيو له نظره خبرې وکړې .

ډاکټر رحمت ربی زيرکيار په زړه پورې نقل قول وکړ، او داسې يې وويل: کله چې ګاندي جې بندي کيده ، نو يو آزاد ژورناليست ((هروين)) يې د پښتونخوا ته ولیږه ،تر څو د حالاتو حقيقي جاج واخلي ، هروين هم په چالاکې سره سرحد صوبې ته لاړ او د خلکو څخه يې پوښتنې وکړې او د خلکو نظريات يې د باچاخان په هکله واوريدل.

- د يوه پښتون څخه يې د باچاخان په هکله وپوښتل او هغه ورته وويل ،چې: باچا خان يې نده خوښ ، ځکه چې باچاخان ټوپک ويشتلی نه شي يعني ټوپک نه شي چلولای.

ـ د یوه انګریز افسر څخه یې وپوښتل ، هغه باچاخان ته سپکې سپورې وکړې.

ـ او د یوې دین دارې عیسوي انګریزې میرمنې نه وپوښتل ، هغې ورته داسې وویل چې: باچاخان حضرت عیسی دی، ځکه د هغه ټول کړه ،وړه د عیسی (Ú) په شان دی .

بله په زړه پورې خبره یې داسې وکړه :

دوه نیم کاله د مخه په قاهرې کې یو نړیوال سیمینار جوړ وو ، چې هغې کې یو ایرانی عالم ، پوهاند او د تهران د پوهنتون استاد ، چې رامین جهان بګلو نومیږي،په د سیمینار کې یې هم برخه درلوده او خپله علمي مقاله یې ولوسته، او داسې یې وویل: (مهمه خبره دا نده ،چې په څه عقیده لرو ، بلکې مهمه دا ده چې موږ د خپلې عقیدې په هکله څه کوو ، چې یو مسوولیت وو ، چې غټو تاریخي شخصیتونو لکه: مهاتما ګاندي، مارتین لوتر کینګ او عبدالغفار خان مشهور په پاچاخان ادا کړ ، اجازه راکړÆ ،چې د پاچاخان د میراث په درناوي کې تیارسÆ ودریږم) .

او زیاتوي: (پاچاخان اوس د خپلو خلکو په مینځ کې نشته ، خو پاچاخان هغه کړاوونه، چې د خپل ژوند په اوږدو کې ګاللي دی ، د الهام غټه منبع ده. پاچاخان په عدم تشدد واقعیت او موثریت کلکه عقیده لرله ،چې دغه عقیده د هغه د اسلامی عقیدې د تل نه را ولاړه شوې ده. کیدای شي د پاچاخان دغه میراث مونږ ټولو سره مرستندوې شی ، چې د اسلام او غرب تر مینځ او د مسلمانانو او هندوانو تر مینځ د عدم تحمل پر ټکرونو بریالی شي.)

وروسته ښاغلي ډاکټر یحیی وردګ خپله مقاله واوروله ،ښاغلي ډاکټر وردک (زموږ د باچاخان خبرې)په نوم په یوه ټولګه د سیمینار په ویاړ چاپ کړی ده، چې په دې ټولګه کې د باچاخان غوره خبرې سره راټولې شوې دي.

ب،د وړانديزونو او پوښتنو برخه:په دې برخه کې د سيمينار برخه والو ونډه واخيسته او خپل نظرونه يې

وړاندې کړل..

تر هغه وروسته په سيمينار کې د هيواد يو شمير علمي، سياسي او فرهنګي شخصيتونو د باچاخان په هکله آزاد بحثونه او خاطرې بيان کړې ،لکه : ښاغلي پوهندوی استاد عبدالرووف خپلواک،ښاغلي محمد ګل وطنپال دياني ،مولوي شهزاده شاهد، ميرمن وکيلي ، د شمشاد د تلويزيون مشر ښاغلي حاجي فضل کريم فضل.

تولنه-جرمني
Verein zur

ترهغه وروسته ښاغلي محمدا جان یاÑ دباچا خان په ویاړ یې شعر لیکلی وو i حاضرینو ته æړاندې کړ

تر یار صاحب وروسته ښاغلي مطیع الله روفي دباچا خان په ویاړ ي شعر ææçÑæçæ

دشمشاد دتلویزیون مشر ښاغلي فضل کریم فضل هم دافغانستان او سیمې په هکله هراړخیزې خبرې وکړې او دسیمینار دستایلو ترڅنګ یې وویل ، چې باید اوسنیو ژوندیو خلکو ته هم پاملرنه وشي او هغه افغانان ، چې په خواجه بهاوالدین کې ، په هرات او هلمند کې له کړاونو سره مخ دي هیر نکړو او باید دقوم دتباهۍ لپاره دجوړ شوو دسیسو مخنیوی وشي

ترهغه وروسته د ټولنې لخواه یو شمیر ستاینلیکونه دغو درنو هیوادوالو ته په لاندې ډول منظور شوې وو، ورکړل شول:

د ژورنالیزم په برخه کې :

میرمن عایشه عبدالرحیمزی ، عصمت ځاروان ، جان آقا الکوزی او قادر حبیب

په تخنیکي چارو کې:

عبدالولي برهاني او نسیم ستوری

هنر ، سینما او تیاتر:

میرمن ستوری منګل

د کتابونو په تالیف کې :
پوهاند ډاکټرمحمد حسن کاکړ (تاریخ)
پوهاند ډاکټر خیر محمد ماموند (کیمیا)

د ژباړې په برخه کې:

ښاغلي رحمت الله آریا (د یادولو وړ ده چې وو ایو، ښاغلي آریا ډیر مهم آثار ژباړلي ، چې آ لیکلو شمیر یې زرګونو صفحو ته رسي).

خوانانو ته :

اسرار احمد کریمزی ، سبستیان هاینی(زمری) او نسیم صابر ته د پښتو ژبې ته د خدمت له کبله ستاینلیکونه ورکړل شول.

ویب پاڼو ته :

اجمل روهي او ډاکټر نیک محمد ویال ، روهي ویب پاڼه

خالد هادي ، بینوا ویب پاڼه

قیس کبیر د افغان-جرمن آنلاین ویب پانه

طارق بزګر دعوت، ویب پانه

عبدالله احسان ، لراوبر ویب پاڼه

ډاکټر صاحب ایمل صافی ته ، ټولنې سره مالي مرسته او ډاکټر یحیې وردک ته، ټولنې سره آ هر اړخیزې مرستې او د باچاخان د سیمینار د جوړیدو په چارو کې نه ستړې کیدونکې هلو ځلو له کبله ورته ستاینلیکونه ورکړل شول.

همدا راز ښاغلي محمد زرین انځور، ټولنې ته د لس کلنو نه ستړې کیدونکو او نه هیریدونکو خدمتونو او ښاغلي استاد انجینیر سید حسن ته هم د ټولنې د سرپرست مشر او ټولنې ته د ښو خدمتونو له کبله د ټولنې د مشرتابه جرګې لخواه ستاینلیکونه ورکړل شول.

همدا رنګه د ټولنې د مشر تابې جرګې له خوا ښاغلی سرمقق عبدالله بختاني خدمتګار او ښاغلي پروفیسور ډاکټر رحمت ربي زیرکیار ته هم دوی د علمي خدمتونو په ویاړ یوه ورځ وروسته له سیمیناره د بن په ښار کې د یوې غونډې په ترڅ کې ستاینلیکونه ورکړل شول.

د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې په دې ویاړلي مناسبت دغه نوي (6) ټوکه کتابونه د چاپ پر ګاڼه سمبال کړل او خپل (106 â) نومره کتاب یې هم خپلو هیوادوالو ته وړاندې کړ:

1ـ د باچا خان لیکونه (سرمحق بختاني په زیار)

2ـ باچا خان په افغانستان کې (لیکوال سید عثمان سنجش)

3ـ زما ژوند ، جد او جهد (لیکوال باچاخان)

4ـ د کیمیا قاموس (لیکوال پوهاند ډاکتر خیر محمد ماموند)

5ـ کلاسیک او مالیکولي جینیتیک (لیکوال ډاکتر محمد صابر)

6 ـ فخر افغان او افغانستان (لیکوال سر محقق بختانی خدمتګار)

تریوې دمې وروسته جشني برخه پیل شوه ، چې خوږ ژبي سندر غاړي ښاغلي انجینيرلطیف راهي، ښاغلي صدیقي اوښاغلي الیاس سندروویلو تر څنګ، مست اتڼونه هم وشول . غونډه دشپې په درې نیمو بجو پای ته ورسیده.

دافغانستان دکلتوري ودي تولنه-جرمني
Verein zur Förderungder Afghanischen Kultur e.V.
لراوبر افغانستان
www.larawbar.com

دافغانستان دکلتوري ودي تولنه-جرمني
erein zur Förderu
fghanischen Kultur e.V.

او په پای کې د سیمنیار ګډونکوونکو په ګډه سره داسي وړاندیزونه وکړل:

1ـ ځرنګه چې تشدد، تشدد منځ ته راولي، موږ د ایتلافي قواوو، کابل حکومت او مخالیفینو

څخه جدي غوښتنه کوو، چې سمدلاسه جګړه بنده او د سولې په خبرو اترو دې پیل وشي.

2ـ په افغانستان کې دې د باچاخان په نوم یو پوهنتون او خیږنیز مرکز جوړ شي.

3ـ د افغانستان په تعلیمي نصاب کې دې، د پاچاخان د ژوند او عدم تشدد نظریاتو ته ځای

ورکړل شي.

4ـ 2010 م کال دې د پاچاخان په نوم، ونومول شي (دغه غوښتنه په هیواد کې د ویښ ځوانانو

لخواه هم شوي ده).

5ـ باچاخان او مهاتما ګاندي، دې د بیلابیلو ټولنو لخواه د نوبل سولې جایزې ته کاندید شي.

د افغانستان د کلتوري ودې ټولنه

د مشر تابه جرګه